

PORUTAKU HANKE

Poron lisäruokinnan, talvitarhauksen ja elävänä kuljettamisen hyvät käytännöt

Riskien hallintaa tarhauksessa

Rovaniemellä 6.2.2012
Merja Mattila

Ota ote riskeistä

- Tavoitteena tarhojen turvallisuus
- Taloudellisten menetysten välttäminen
- Työn optimoiminen
- Harmien ja riitojen välttäminen
- Naapurisopu
- Tehdään se, mitä voidaan kohtuullisin kustannuksin

Tuleeko vahinko varkain

- Riskien ja uhkien kartoittaminen ja analysointi
- Järjestelmällinen riskien hallinta
- Perusratkaisuilla turvallisuuteen vaikuttaminen (tarhausopas)
- Ennakkoon tehtävät toimenpiteet
- Tietoisuus mahdollisen uhkan toteutumisesta
- Varautuminen → toimenpiteet vahingon sattuessa
- Vakuutukset

Riskiä on kaikkialla

- Toiminta (tekeminen ja tekemättä jättäminen) sisältää aina riskejä
- Omalla toiminnalla voimme vaikuttaa riskin toteutumiseen ja vahinkojen laajuuteen sekä suuruuteen
- Vahingonkorvauslainsäädännön mukaan vahinkoa kärsineelläkin on toimimisvelvollisuus pienentää vahinkojen syntymistä (esim. asunnon lukitseminen)

Minä – tärkein riskien hallinnan johtaja

- Riskien kokonaishallinta (kokonaisnäkemys)
- Suunnitelmallisuus
- Uhkien havaitseminen
- Varautuminen
- Turvalliset perusratkaisut, oikeat valinnat

Epävarmuus vai tietoisuus

- Riskit toteutuessaan aiheuttavat muutoksia porotalouden tuottoon,
- vahinkoja, menetyksiä, välienselvittelyjä, oikeudenkäyntejä
- luovat **epävarmuutta** (epävarmuus => epätäydellinen tieto)
- **Tietoisuus** antaa mahdollisuuden vaikuttaa, pienentää, muuttaa, poistaa riskiä
- Kaikkea riskiä on mahdoton poistaa

Ennakointi

- Tunnetaan riski
- Mitä olemme valmiita sijoittamaan turvallisuuteen / mitä olemme valmiita hallitusti kantamaan
- Riskien pienentäminen / poistaminen kohtuullisin kustannuksin ja työpanoksin
- Vähentää epävarmuutta, luo vakaamman odotuksen tuotolle
- Vakuutus sinänsä ei poista tai pienennä riskiä

Mikä / kuka uhkaa turvallisuutta

- Ulkopuolelta tuleva uhka
- Oman toimintamme seurauksena syntyvä uhka
- Olosuhteen luoma uhka, luonnon olosuhteet
- Vahinko; odottamaton, äkillinen
- Uhka; olemassa merkkejä, viitteitä, vähältä piti -tilanteita
- Riski; tiedossa oleva uhkan toteutumisen mahdollisuus, toteutuessaan aiheuttaa menetyksiä

Tarha

- Tarha on omistajan tai alueen haltijan maalla
- Yksityisaluetta
- Tarkoitettu suljetuksi alueeksi
- Suoja / porolle varattu alue
- Ei metsästykseseen käytettävää aluetta
- Aita sinänsä osoittaa, että alue on suljettu
- Vieras alueella – tunkeutuja?

Tavanomaisia uhkia tarhoissa

- Porojen kunnon heikkeneminen, sairaudet, infektiot, (tarhausopas /Tuija Hukkanen) → hygienia, eläimen lääkitseminen, eristäminen
- Fyysiset rakenteet → sopivia tarkoitukseensa

Muut

- Koirat
- Muut eläimet; hirvet, karhut, linnut, hiiret, myyrät jne
- Ihmiset

Porojen pelottelu

- Porojen pelottelu on kielletty (PHL 42 §)
- Poroilla on vapaa laidunnusoikeus
- ”Pelottelijalle” syntyy vahingonkorvausvastuu haitasta ja vahingosta
- Koiran omistajalla on vastuu omistamansa koiran vahingoista

Koira

- Koiraa ei saa pitää irti toisen maalla ilman maanomistajan lupaa (koskee myös valtion maita)
- Koira tulee olla omistajansa hallinnassa
- Metsästys oikeuttaa koiran käyttöä metsästysaikana alueella, johon on metsästysoikeus
- Koira on haettava pois vieraalta alueelta
- Koiralla on kiinnipitoaika

Koira poron perässä

- **Kiinnipitoaikana isännätön koira**
- on ensisijaisesti yritettävä ottaa kiinni
- jos kiinniottaminen ei onnistu, metsästystä valvova viranomainen, poronomistaja ja poropaimen saa oman paliskuntansa alueella tappaa isännättömän koiran, jos se tavataan ajamassa poroa niiden laitumella
- **NÄYTTÖ, todiste**

Koira poron perässä

Muuna kun kiinnipitoaikana

- Poroa ajava, poron perässä oleva isännätön koira (isäntä ei ole mukana) on yritettävä ottaa kiinni
- Poron kimpussa oleva, **poroa repivä koira** on ensisijaisesti yritettävä ottaa kiinni, mikäli se ei onnistu, metsästystä valvova viranomainen, poronomistaja ja poropaimen saavat tapaa koiran

Jos jotakin sattuu

- Miten toimitaan?
- Ota koira kiinni
- Koira → isännättömästä irtokoirasta ilmoitus poliisille / omistajalle / naapurille,
- Viimeisenä vaihtoehtona vahinkoa aiheuttavan koiran poistaminen (poropaimen)
- Todisteet ja näyttö ovat tärkeitä
- Porojen kunnan tarkastaminen, tarvittaessa eläinlääkäri
- Porojen kunnan seuranta

Hirvet

- Korotettuja aitoja
- Nauha ylimpänä
- Metsästyksen suuntaaminen alueille, yksilön poistaminen
- Hirvikarkote (koivutisle?)

Linnut, jyrsijät

- Lintujen ruokintaa ei tarhojen lähistöllä
- Haittaeläinten hävittäminen

Keinoja suojata aluetta

- Aidan ja porttien rakenne
- Kyltti pääsy kielletty
- Veräjät lukittuja
- Karkotteet; ääni, haju, valo, liiketunniste
- Poronhoitajan läsnäolo, säännöllinen tarkastus
- Kamerat

Ennakointi

- Ehkäisevät toimenpiteet jo tarhan sijoittamisessa ja suunnittelussa
- Tiet, ajourat, huoltoreitti aidan sisäpuolella
- Tien aukaisu talvella

Valvonta

- Säännöllinen valvonta
- Huoltoreitti aidan sisäpuolella
- Jälkihavainnot, näköhavainnot, korpit
→ valmiustason nostaminen

Jälkipunninta

- Toimittiinko oikein?
- Olisiko vahinko voitu estää?
- Mitä toimenpiteitä olisi pitänyt tehdä?
- Mahdollisesta vahingosta vahingonkorvausvaade
- Poroille ei ole saatavissa vakuutusta, ellei se ole jatkuvasti ja pysyvästi tarhattu eläin (lemmikit, matkailuporot)

Lisätietoja Internetissä

- www.porutaku.fi
 - Tietoja PORUTAKU –hankkeesta
 - Materiaalia lisäruokinnasta, talvitarhauksesta ja kuljettamisesta

Tilaisuuden järjestäjä

PORUTAKU HANKE

Poron lisäruokinnan, talvitarhauksen ja elävänä kuljettamisen hyvät käytännöt

Asiantuntija Merja Mattila	020 798 5362
Asiantuntija Tuija Hukkanen	020 798 5507
Asiantuntija Veikko Maijala	020798 5357
Projektisuunnittelija Karoliina Majuri	020 798 5508
Projektipäällikkö Sanna Vinblad	020 798 5504

Yhteistyössä

RAISIO agro

PORUTAKU hanke / Merja Mattila

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin